

Klima-, Energi- og
Forsyningsministeriet

Samråd i Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg den 23. februar vedr. VE og opbremsning i landvind

---

Center
EI, vand og VE på land

Kontor
Sol, landvind og vand

Dato
26. januar 2023

J nr. 2023 - 556

/ IBCHG

Samrådsspørgsmål A

I Folketingets Klima-, Energi-, og Forsyningsudvalget har Samira Nawa (RV) stillet ministeren følgende samrådsspørgsmål A:

Samrådsspørgsmål A:

"I regeringsgrundlaget står, at regeringen vil sætte turbo på den grønne omstilling med vedvarende energi. Hvordan harmonerer det med, at der i 2023 og 2024 ikke ser ud til, at der bliver sat vindmøller op på land? Hvilke tiltag vil ministeren iværksætte for at sikre, at udbygningen af vedvarende energi igen kommer op i det nødvendige tempo?"

Ministerens svartale:

Det talte ord gælder.

[Indledning]

Ja, tak for ordet og tak for invitationen til anden gang i den her uge at komme her. Det er jeg rigtig, rigtig glad for. Det er jo emner, der ligger os alle sammen stærkt på sinde, og jeg ser frem til at drøfte VE-udbygningen på land i Danmark med udvalget.

Og lad mig understrege: Regeringen har høje ambitioner for udbygningen af sol og vind i Danmark. Ambitioner, som jo også deles med et bredt flertal i Folketinget.

Og jeg er mindst lige så utålmodig som spørgeren. Jeg ønsker at se en både hurtig og omkostningseffektiv udbygning af vedvarende energi i højt tempo.

[Landvind og sol]

Jeg forstår, at udgangspunktet for dette samråd er en aktuel bekymring omkring udbygningen af vedvarende energi på land, hvorfor jeg vil fokusere på det.

[Det aktuelle billede først]

De seneste år har vi set en jævn udbygning af landvindmøller - og en væsentlig fremgang i solceller. Alene i 2. kvartal af 2022 er der sket en udbygning med yderligere 385 MW solkapacitet. Det svarer til en stigning i den samlede solcellekapacitet i Danmark på 20 procent. Af disse er 87 procent opført

støttefrit. Det er godt for den grønne omstilling i Danmark.

I dag står vi så med ca. 2 GW nettilsluttede solceller og 4,7 GW landvindmøller opstillet i det danske land.

Udbygningen på land med sol og vind er i 2022 og 2023 påvirket af indførelsen af producenttariffer. Som en sidebemærkning jo er vedtaget før jeg blev minister og trådte ind i politik.

Og jeg forstår godt, at nogle opstillere har afventet klarhed om producenttarifferne. Andre kan have fremrykket deres opstilling for at nå med på de gamle vilkår. Jeg ser her en slags omvendt stop-go-effekt, vi kan kalde det en go-stop-effekt, som følge af indførelsen af producenttarifer. Men det er ikke Energistyrelsens forventning, at producenttarifferne vil få negativ betydning for VE-udbygningen på den lange bane. Og det ses i fremskrivningerne, at Energistyrelsen forventer, at udbygningen tager fart igen i 2024.

Jeg skal ikke repetere baggrunden for indførelse af producentbetaling. Jeg kan blot konstatere, at aftalepartierne bag *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020* har været orienteret om den mulige midlertidige effekt. Det har også indgået i den almindelige fremskrivning, som Energistyrelsen laver, og som blev præsenteret i foråret 2022.

Med andre ord bør det ikke være en overraskelse, at vi desværre ikke får lige så mange vindmøller op på land i år, som vi gjorde sidste år.

[Regeringens ambition bygger på eksisterende politiske aftaler]

Lad mig hæve blikket og skue frem mod 2030.

Udgangspunktet for regeringen er de eksisterende aftaler knyttet til udbygningen af vind og sol på land. Med *Klimaaftale om grøn strøm og varme* fra sidste sommer er vi enige om at øge udbygningen markant frem mod 2030. Konkret er vi enige om at sikre rammevilkår, der kan muliggøre en firedobling af den samlede elproduktion fra solenergi og landvind frem mod 2030. Det svarer til en samlet produktion fra sol og vind på land på 50 TWh i 2030.

Aftalen indeholder desuden en række konkrete tiltag, der skal understøtte den målsætning. Dertil kommer forventningen, at sol og vind kan udbygges uden subsidier. Det sidste er et resultat af faldende omkostninger til etablering af vedvarende energi, herunder den stigende effektivitet af både vind og sol, hvilket jo er glædeligt.

[Fokus på implementering af de aftalte tiltag]

Vi har i Danmark god tradition for brede energiaftaler. Og som jeg også tror spørgeren nævnte i sin indledning, så er det kun lidt over et halvt år siden, at et bredt flertal i folketinget kunne præsentere en klimaaftale, som alle aftalepartierne var begejstrede for. Og Moderaterne er trådt ind i denne aftale qua regeringsdannelsen. Med aftalen er der enighed om

høje ambitioner og en række tilhørende tiltag. Tiltag besluttet for at understøtte realiseringen af de høje ambitioner. Og jeg har fokus på implementering af de konkrete tiltag, som indgår i aftalen. Og jeg vil nævne:

Statsligt engagement i energiparker på land, herunder screening og udpegning af arealer. Screeningen er lige nu undervejs, og kommuner og virksomheder har haft mulighed for at indmelde arealer. Resultaterne af screeningen, samt modeller for statsligt engagement og lokale udviklingsperspektiver vil blive præsenteret for forligskredsen inden sommer 2023.

Vi fører dialog med KL om forpligtende målsætninger for kommunernes arealplanlægning for VE. Her har drøftelserne været på standby på grund af valg, men de er nu genoptaget.

Øget lokal opbakning, herunder behov for eventuel justering af VE-ordningerne, som giver økonomisk kompensation til naboer og belønner kommuner, der rummer nye VE-anlæg er også et fokuspunkt. Lige nu er en redegørelse for nye mulige tiltag under udarbejdelse, og jeg vil præsentere den for forligskredsen inden sommer 2023.

Etablering af rejseholdet, der skal udbrede gode eksempler på VE-planlægning i kommunerne. Jeg kan her fortælle, at kommissorium for rejseholdet er godt undervejs, og rekrutteringen desuden er i gang.

Ny pulje til vedvarende energi på mindre tilgængelige arealer, eksempelvis solceller på tage. Her er vi i gang med at se på mulige udbudsmodeller for den nye pulje. Jeg vil også her vende tilbage til forligskredsen inden sommer 2023.

Og dertil kommer, at regeringen meget snart vil lancere NEKST, som jeg i denne sammenhæng ikke tror, at jeg behøves at uddybe så meget, da initiativtageren til samrådet er bekendt med baggrunden og ideen bag etableringen af NEKST.

[Udbygningen begrænses af to forhold]

Som nævnt står vi i den lykkelige situation, at den stigende effektivitet af sol og vind kan sikre udbygningen drevet af elpriserne og dermed uden subsidier. Det er glædeligt og fundamentet for de ambitiøse ønsker til de kommende års udbygning.

Udbygningen begrænses dermed på strategisk niveau af to faktorer. For det første adgangen til areal og de dertil knyttede godkendelser. For det andet tilslutning til elnettet.

[Første udfordring – adgang til areal]

Og jeg vil gerne starte med den første udfordring. Adgangen til areal.

I vores land er det først og fremmest kommunerne som er ansvarlig for den lokale planlægning via lokalplaner. Det er i min optik sundt og godt. For det er kommunerne som er tættest på borgerne, og kommunerne, der kender de lokale forhold. Det er også godt, fordi det giver kommunerne, og dermed

kommunalbestyrelserne, et medansvar for den grønne omstilling.

Regeringens tilgang bygger derfor på et ønske om dialog og inddragelse af kommunerne, når det gælder spørgsmålet om adgangen til areal.

Jeg har derfor, siden jeg blev minister, intensiveret dialogen med KL, og har som noget nyt aftalt en fast mødekadence med KL's formand, hvor vi kan drøfte rammerne for kommunernes opgave i relation til udpegning af areal til vedvarende energi, og vi har i fællesskab besluttet at revitalisere samarbejdet. KL inviteres endvidere ind som en kernepartner i det kommende NEKST.

Regeringens opgave er i samarbejde med folketinget – i min optik – at understøtte, at kommunerne kan løfte det store ansvar, de er blevet givet.

Derfor er jeg glad for at den indgåede aftale om *grøn strøm og varme* netop har fokus på flere tiltag, der retter sig mod at understøtte beslutningskraften i kommunalbestyrelserne. Det er i min optik den rigtige vej frem, og jeg vil som nævnt løbende drøfte med KL, om der kan tages yderligere initiativer. Og jeg lytter naturligvis også til gode forslag fra forligskredsen.

[Barrierer for skalering af sol og vind skal identificeres. Og de skal overkommes].

Lokalpolitisk vilje til udpegning af areal er en ting. Noget andet er de processer, der knytter sig til at opnå de nødvendige myndighedsgodkendelser.

For det er en realitet, at processerne for udbygning af VE på land er komplekse. Jeg tror alle partier i folketinget har et ønske om at eliminere barrierer.

Jeg har også noteret mig, at invitationen til dette samråd kommer fra et parti, som i forløbet omkring udfærdigelse af regeringsgrundlaget har inspireret til, at et nyt tiltag – kaldet NEKST – skal realiseres. NEKST skal identificere barrierer for de aftalte ambitioner for skalering af sol og vind på land, for havvind og for netudbygning og anbefale regeringen tiltag, der kan accelerere udbygningen yderligere.

Det skal blandt andet ske via fokuseret myndighedsbehandling og evaluering af godkendelseskrav, der gælder i dag før sol og vind kan opføres på land.

NEKST får også til opgave at rådgive regeringen og omkring evt. muligheder og behov for ændringer af de regler og love, der gør godkendelsesprocessen tung og byrdefuld.

Når det er sagt er vi nødt til, med åbne øjne, at erkende, at de komplekse processer og mange godkendelsestrin er der af en grund. Det gælder eksempelvis klageadgang, miljø- og naturhensyn og høringer. Det er svære politiske afvejninger at ændre på de forhold. Er vi sammen villige til at kigge på miljøreglerne? På klageadgangen? På borgerinddragelsen?

Forkortelse af myndighedsbehandling vil kræve afvejning af interesser, og det er vigtigt, at vi i fællesskab ser på det. Jeg håber, at spørgeren – og resten af Folketinget – vil bidrage til diskussionen og til de svære valg.

Virkeligheden er også, at en del af de regler, der gælder for dem som vil bygge vedvarende energi er reguleret af fælles europæisk regulering.

I dag vil jeg springe det over af hensyn til tiden, men bare nævne, at der arbejdes parallelt på at fremme VE og fjerne barrierer i det europæisk spor i de indmeldinger regeringen giver til den europæiske debat.

[Den anden udfordring – tilslutning til elnettet]

Den anden begrænsende faktor for udbygningen med sol og vind på land er tilslutning til elnettet. Det er vigtigt at understrege, at hvis elnettet skal udbygget 1-til-1 med stigningen i VE-produktion og nyt stort elforbrug, så kommer vi for sent til den grønne omstilling.

Effektiv udnyttelse af elnettet er – sammen med hurtigere netudbygning – derfor afgørende for, at vi kan sikre indpasning af vedvarende energi og et stigende elforbrug.

Der er allerede planlagt betydelige investeringer i det danske elnet, ligesom der er vedtaget flere initiativer, der kan reducere behovet for netudbygning.

Folketinget er aktuelt ved at behandle et lovforslag, der skal give de rette incitamenter til samplacering af hhv. elproduktion fra sol og vind og elforbrug som fx PtX-anlæg eller varmepumper i fjernvarmen.

Lovforslaget følger op på PtX-aftalen og gør det mere attraktivt at placere nyt stort elforbrug der, hvor nettet kan rumme det. Desuden gives mulighed for etablering af direkte linjer mellem elproduktion og elforbrug. Det vil aflaste det kollektive elnet og understøtte en hurtigere elektrificering.

Direkte linjer og differentierede forbrugstariffer er godt for VE-udbygningen både på land og hav, da det styrker samspillet til nyt stort elforbrug.

Men også behov for, at udbygningen af elnettet går endnu hurtigere. På den baggrund er vi med afsæt i aftale om en effektiv og fremtidssikret el-infrastruktur fra 2021 ved at indføre en ny automatisk indikator, der skal håndtere netvirksomhedernes meromkostninger som følge af elektrificeringen. Desuden vil vi med afsæt i regeringsgrundlaget i den kommende tid bl.a. se på hurtigere netudbygning i regi af NEKST.

Det står på skuldrene af *Klimaaf tale for grøn strøm og varme* fra 2022, hvor der blev igangsat en række analyser om netudbygning og øget udnyttelse af fleksibilitetspotentiale. Blandt andet mulighederne for mere proaktiv netudbygning, optimeret udnyttelse af elnettet og hurtigere processer for nettilslutning og netudbygning.

Jeg kommer til at vende tilbage til aftalekredsen løbende i 2023 og 2024, når analyserne foreligger og ser frem til at drøfte yderligere konkrete tiltag.

Havvind er også en del af det samlede billede, men det drøftede vi jo i tirsdags, så det vil jeg ikke komme ind på her.

[Ambitionerne står fast].

Lad mig slutte af med at sige: Jeg tror alle er utålmodige. Og jeg er ikke tilfreds med en opbremsning i udbygningen af landvind.

Vi er i en situation, hvor vi skal se forandringer. Derfor sætter regeringen fokus på implementeringen af de tiltag, som allerede er vedtaget. Og som skal sikre klare rammer for udbygningen.

Ambitionerne står fast. Vi står ved indgåede aftaler. Vi SKAL i mål med udbygningen af vedvarende energi. Viser det sig, at det kræver mere end det, som allerede er udpeget som initiativer i de eksisterende aftaler, så skal vi selvfølgelig se på det. Det politiske ansvar er at sikre klarhed over rammerne for dem, der skal få forandringerne til at ske. Det er her vores ansvar er.

Jeg ser nu frem til at besvare udvalgets spørgsmål og måske blive inspireret til, hvordan vi sammen kan gøre endnu mere for at fjerne barrierer og dermed understøtte en både hurtig, omkostningseffektiv og markedsdrevet udvikling af vedvarende energi fra det danske territorium.